

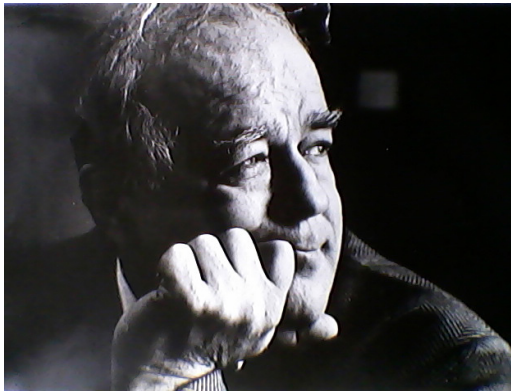
УДК 930.253:[929Коротич:821.161.2

С. О. ДУБОВИК*

**ОСОБОВИЙ ФОНД В. О. КОРОТИЧА
У ЦЕНТРАЛЬНОМУ ДЕРЖАВНОМУ АРХІВІ-МУЗЕЇ
ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ
(до 80-річчя від дня народження українського письменника,
публіциста, сценариста, перекладача)**

Охарактеризовано особовий фонд українського письменника, публіциста, сценариста, перекладача Віталія Коротича, який зберігається в ЦДАМЛМ України; на основі джерел наведено факти його творчої біографії.

Ключові слова: Віталій Коротич; особовий фонд; творчий документ; документ до біографії; історія літератури; публіцистика.

В. О. Коротич (не пізніше 2010 р.).
ЦДАМЛМ України, ф. 599, оп. 1,
спр. 27, арк. 8.

“Віталій Коротич – ім’я із найпершого ряду нині сущих діячів культури (не лише, додамо, української). Нітрохи не перебільшуючи, можемо сказати: це митець унікальної долі, понад те – знакова постать європейського масштабу”

(Л. В. Череватенко)

26 травня 2016 р. легендарному поету, перекладачу, прозаїку, документалісту, громадському діячу, невгамовному журналісту, лауреату Державної премії Української

РСР імені Т. Г. Шевченка Віталію Олексійовичу Коротичу виповнилося 80 років.

Незважаючи на вік, і сьогодні Віталій Олексійович нерідко з’являється у засобах масової інформації. Газети, журнали, електронні видання публікують численні інтерв’ю письменника, фотографії – і його шанувальники мають можливість спостерігати, як роки беруть своє, якими втомленішими стають його очі. Він не тримає у таємниці ні своїх думок, ні задумів. Письменник щедро обдаровує ними людей за посередництвом радіо, телебачення, допитливих журналістів. Нерідко

* Дубовик Сергій Олександрович – науковий співробітник сектора про-світньої та виставкової роботи відділу використання інформації документів ЦДАМЛМ України.

якась висловлена нібито мимохідь думка розростається та лягає в основу нарису, статті чи розділу книги.

Понад шістдесят років В. О. Коротич, щедро обдарована особистість, працює у літературі та журналістиці. Він – поет, прозаїк, журналіст, перекладач, кіносценарист. Хоча за освітою та першою професією – лікар-кардіолог. “Поетолікар, лікарпоет”, – так у одному з віршів сказав про себе Віталій Коротич.

Народився він 1936 р. у Києві в родині відомих учених. У 1959 р. закінчив Київський медичний інститут ім. О. О. Богомольця. Після ординатури 7 років пропрацював у сільській лікарні, а після закінчення аспірантури – науковим співробітником Київського науково-дослідного інституту кардіології ім. М. Д. Стражеска. Вірші почав писати ще у шкільному віці¹. Уперше надрукувався в 1954 р., а у 1961 р. вийшла друком його перша поетична збірка – “Золоті руки”. Відомий турецький поет-емігрант Назим Хікмет на сторінках московської “Літературной газети” писав: “Поезія Віталія Коротича проста, розумна, лаконічна, у нього серце і голова єдині, він полюбляє глибокі узагальнення”². За словами М. Т. Рильського: “Коротич сильно відчуває і вміє це віддавати. Йому властива афористична влучність...”³. А молодий на той час редактор київської “Літературної газети” (пізніше – “Літературна Україна” – С. Д.) П. А. Загребельний відвів віршам поета-початківця цілу шпальту. (До речі, саме по собі те, що поетичний дебют Коротича зацікавив таких видатних майстрів, як М. Т. Рильський і Назим Хікмет, важить, звичайно ж, чимало – С. Д.).

За океаном звернув на нього увагу Є. Ф. Маланюк і занотував у своєму блокноті враження від його віршів (запис від 16 жовтня 1965 р.): “Коротич – київська синтеза багатьох первнів: “вундеркіндство” (але обмежене й контрольоване характером-інтелектом), творчість (здібність до неї), талановитість (вроджена, очевидно)”. Разом із тим, не обійшовся Євген Філімонович і без критики: “Але: естрадність, (може, від Маяковського), повна акторськість і декламаційність (не читання, а саме рецитуння), декларативність лірики (!), адже забагато я...я...я... Сентенціальність”⁴.

Початківець Віталій Коротич дозволяв собі щось таке, про що раніше в українській поезії радянського періоду не говорили:

Обережні сміються тихо,
 Обережні тихенько ходять,
 Обережних минає лихо,
 І вони нікому не шкодять.
 Не впадуть вони – не заб'ються –
 І до всього швидко звикають.
 Обережні тихо сміються
 Із людей, що шляху шукають⁵.

З боку офіційної влади, чиновників все це викликало жорсткий спротив, але Віталія Коротича буквально від перших кроків підтримувала українська інтелігенція. Один із провідних “шістдесятників” Євген Сверстюк у своїх публікаціях пропагував творчість молодих українських прозаїків і поетів – зокрема, Віталія Коротича: “Поезія Коротича запам’ятовується читачеві чистотою високих поривань і тією молододою зрілістю, яка ще не затверджена поетичним штампом. Хотілося б побажати молодому поетові внести в нашу літературу свіжий струмінь поезії і життєвої правди, побажати успіху в його жаданні...”⁶. Не обминули його увагою і такі класики української поезії, як П. Г. Тичина і М. П. Бажан.

У середині 1960-х років В. О. Коротич стає професійним літератором. Наприкінці 1965 р. його було призначено редактором журналу “Ранок”, чому передувало піврічне перебування в Канаді⁷. Все це мало вирішальне значення для формування Коротича як поета, а особливо – як публіциста і прозаїка.

Працював В. О. Коротич напружено й плідно. Видав 16 поетичних збірок, понад 20 книжок прози і публіцистики, написав 10 кіносценаріїв. Він – автор поетичних збірок “Золоті руки” (1961), “Запах неба” (1962), “Вулиця волошок” (1963), “Течія” (1965), “Поезії. Вибране” (1967), “Вогонь” (1968), “Можливості” (1970; Республіканська премія ім. М. Островського, 1972), “Перевтілення” (1971), “Щоденник” (1973), “Закон землі” (1975, 1979), “Тідність” (1977), “Голоси” (1981), “Закономірність” (1983) та ін.⁸

Усе частіше В. О. Коротич звертається до прози і публіцистики. Під враженнями від подорожей до Канади, США, країн Європи з’явилися книги “О, Канадо!” (1965), “Зорі та смуги” (1968), “Кубатура яйця” (1977), “Побачити зблизька” (1980). Підсумком поїздок різними регіонами колишнього СРСР були книги “Мандрівка на край світу” (1972), “Людина у себе вдома” (1974; премія ім. П. Г. Тичини “Чуття єдиної родини”, 1978), “Біля витоків світла” (1976). Кілька видань витримав публіцистичний роман “Обличчя ненависті” (1984; Державна премія СРСР, 1985). За цим твором знято однойменний публіцистичний фільм (кінорежисер В. Г. Шкурин). В. О. Коротич – автор повісті “Мости” (1981), сценаріїв кількох документальних фільмів, у т. ч. такого значного кінотвору як “Бабин Яр”⁹.

Лише протягом останніх десятиліть в Україні вийшли друком: “От первого лица. Книга воспоминаний” (2000); “Жили-были-ели-пили” (2005); “От первого лица. Колонки, опубликованные в еженедельнике “Бульвар”” (2005); “Переведіть мене через майдан. Кращі поезії” (2005); “Уходящая натура, или Двадцать лет спустя” (2011); “Цілком особисто. Приватні листи до Дмитра Кременя” (2011); “Від першої особи. Вибране” (2012)¹⁰.

В. О. Коротич – лауреат Республіканської комсомольської премії ім. М. Островського (1972), літературних премій ім. П. Тичини (1978), ім. О. Толстого (1982), ім. Б. Полевого (1983), міжнародних премій ім. Ю. Фучика (1984) та Вейнталя (1987, США). Останню, “за роботу по зміцненню взаєморозуміння між народами”, В. О. Коротич отримував разом із засновником та власником телеканалу CNN, відомим медіа-магнатом Т. Тернером. Ні до, ані після цього ніхто з колишнього СРСР не нагороджувався цією премією¹¹. У 1989 р. В. О. Коротич був визнаний кращим зарубіжним редактором року (International Editor of the Year) за версією американського видання “World Press Review”. Найвищу мистецьку нагороду України – Шевченківську премію – він отримав у 1981 р. за книги публіцистики “Кубатура яйця”, “Побачити зблизька” та публіцистичні виступи у пресі, на радіо та телебаченні¹².

Не можна не згадати й про активну службу та громадсько-політичну діяльність В. О. Коротича. Протягом 1966–1969 рр. та 1981–1986 рр. – секретар правління Спілки письменників УРСР та Спілки письменників СРСР, член президії Радянського комітету захисту миру. У 1978 р. В. О. Коротича було призначено головним редактором журналу “Всесвіт” (Київ), а на початку 1986 р. запрошено очолити всесоюзний журнал “Огонёк” (Москва). В. О. Коротич сформував громадсько-політичний часопис, значення якого в оздоровленні духовної і політичної атмосфери тодішнього СРСР важко переоцінити (за що у 1989 р. одержав премію Міжнародної асоціації журналістів). Протягом 1989–1991 рр. В. О. Коротич – депутат Верховної Ради УРСР 11-го скликання, народний депутат СРСР (1989–1991). У різні роки був членом редколегій газети “Русский курьер” та журналу “Обозреватель”. Протягом 1991–1998 рр. – професор Бостонського університету (США). Крім США, читав лекції в Австралії, Мексиці та Канаді. З 1999 р. – голова редакційної ради тижневика “Бульвар”. У різні роки був членом руху письменників “Апрель”, віце-президентом міжнародного руху “Діячі мистецтва за ядерне роззброєння”¹³.

Велика заслуга В. О. Коротича як громадсько-політичного діяча в тому, що він зробив значний особистий внесок у демократичні зміни, які призвели до розпаду тоталітарного СРСР та утворення незалежної України¹⁴. Перебуваючи на посаді головного редактора журналу “Огонёк”, він перший почав писати про репресії, фабрикації справ “ворогів народу”, номенклатурні привілеї, про життя ув’язнених у Радянському Союзі тощо. “Партийное руководство, мягко говоря, было не в восторге от подобных публикаций. Как приходилось изворачиваться и обходить цензуру, которую несмотря на некоторое смягчение, все же никто не отменял?” – розповідає В. О. Коротич кореспонденту газети “Факти”¹⁵. В інтерв’ю кореспонденту газети “Бульвар” читаємо: “Перед каждой публикацией в “Огоньке” документов, приоткрывающих

тот или иной затемненный угол нашего прошлого, мне приходилось выдерживать долгие бои с цензорами и цековским начальством”¹⁶. То був зоряний час В. О. Коротича – “Огонёк” під його орудою досить швидко став популярним. Він перевертав уявлення мільйонів читачів про радянське минуле.

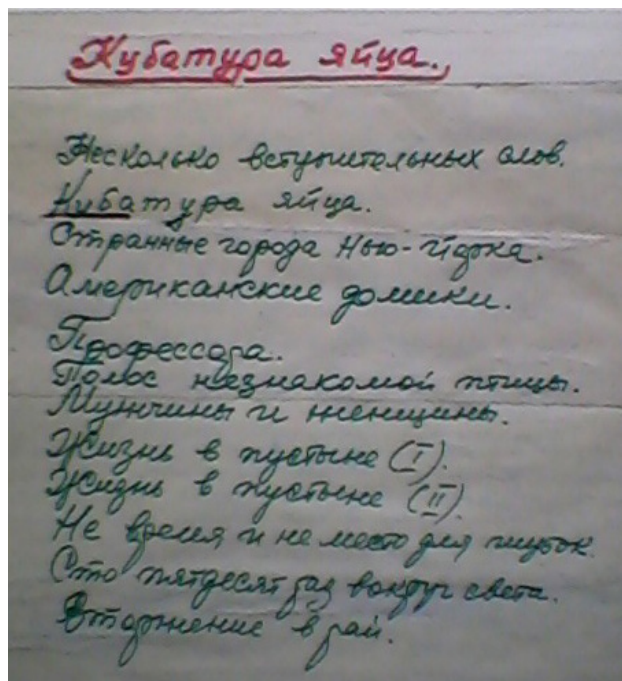
В останні роки чи не найбільше сил і енергії віддає В. О. Коротич роботі у галузі публіцистики. Його можна зустріти на сторінках газет і журналів, на радіо “Свобода”, Першому Національному телеканалі, передачі “Шустер-life”. Як ніхто інший із сучасних українських письменників, В. О. Коротич щедро віддає свій талант цим засобам масової інформації. “Його ровесники, соратники обертаються помалу на меморіальні дошки, стають мармуровими і гранітними надгробками, бронзовими пам’ятниками. Віталій Коротич залишається в діючих лавах, навіть не в резерві головного командування, а в авангарді”, – писав Л. В. Череватенко у післямові до збірки вибраних творів письменника “Від першої особи”¹⁷.

Без сумніву, назріла потреба у ґрунтовному, всебічному вивченні життя і творчості В. О. Коротича; адже великих досліджень про нього ми ще не маємо. Хоч письменнику і присвячено декілька праць, проте в них відображені далеко не всі аспекти його багатогранної діяльності. Це стосується як літературної творчості, так і громадсько-політичного життя. Нами пропонується кілька штрихів до портрету В. О. Коротича у вигляді огляду особового фонду цього письменника і громадського діяча, який зберігається у ЦДАМЛМ України.

На жаль, текстів творів В. О. Коротича, документів його і про нього у фонді небагато (фонд нараховує 40 одиниць зберігання), але й ця кількість заслуговує на увагу.

Документи фонду передавалися до ЦДАМЛМ України у 1975–2006 рр. особисто В. О. Коротичем. Укладено опис № 1 справ постійного зберігання за 1941–2004 рр. Перша група документів фонду складається з рукописів поетичних, прозових та публіцистичних творів письменника, що представлені автографами та машинописними текстами з авторською правкою. Серед них – збірки поетичних творів “Течія” (1965), “Поезії” (1967), верстка збірки “Отзвуки” у перекладах різних авторів з української мови на російську з правкою та помітками Ю. П. Моріц (1975); збірки нарисів “О, Канадо!” (1965), “Зорі та смуги” (1967), “Кубатура яйця” (1976–1977); повісті “Ми, лікарі...” (1966), “Така лиха пам’ять” (1967); оповідання “П’ятдесята паралель” (1966–1967); кіносценарій документального фільму “Повернення по сліду” (1968–1973); стаття “Стебла безсмертних трав” [1969]. Сюди ж увійшла також машинописна копія перекладу вірша Я. Кярнера “Любов до Батьківщини” (1941) з російської мови на українську.

Особливий інтерес становить автограф нарису “Кубатура яйця”. Це своєрідні подорожні враження, написані в результаті мандрівки до

В. О. Коротич.
 “Кубатура яйца”.
 Нарис. Автограф.
 1976–1977 рр.
 ЦДАМЛМ України,
 ф. 599, оп. 1, спр. 2,
 арк. 2.

США. Блокнот, у якому записаний твір, мало схожий на щоденник. Його текст викладено не в хронологічній послідовності, а згруповано навколо проблемних питань. Перед читачем не просто звіт про побачене. Автор виносить на наш суд власне розуміння життя іншої країни. Мова документу – російська, роки написання – 1976, 1977.

Представлений у фонді рукопис нарису В. О. Коротича “О, Канадо!..” датований 1965 р. Цікаво, що перший варіант твору мав назву “Кленове листя на снігу”¹⁸. Ще до “Кубатури яйця” з’явився нарис про США “Зорі та смуги”, датований 1967 р.¹⁹. У 1983 р. вперше був опублікований роман В. О. Коротича “Лице ненависті” (на жаль, в особовому фонді відсутній його рукопис – С. Д.). Взяті у своїй сукупності, ці твори – своєрідний звіт, в якому проаналізовано багато сторін життя зарубіжних країн крізь призму радянської ідеології. У рецензії Г. Л. В’язовського на книгу В. О. Коротича “Людина на повен зріст” читаємо: “Поет Віталій Коротич переконливо зарекомендував себе і як публіцист-нарисовець книгами “О, Канада!” (1965 р.) й “Зорі та смуги” (1968), що становлять собою своєрідний ліро-епічний звіт...”²⁰.

Загалом радянська критика була у захваті від ідеологічної концепції публіцистичних творів В. О. Коротича. Так, у передмові І. О. Дзеверіна до книги “Віталій Коротич. Вибрані твори в двох томах”, що вийшла у видавництві “Дніпро” (1986 р.), читаємо: “Особливої уваги заслуговує роман “Лице ненависті”. Письменник тут як ніколи раніше нещадно оголює нутро американського мілітаризму, переконливо демонструючи згубність його ідеологічного впливу на маси”²¹. Іншої думки був

відомий письменник Віктор Некрасов, який у статті “Лицо ненависти” Віталія Коротича писав: “Что касается самого Коротича и его статьи, то в ней я увидел куда больше однобокой, к сожалению, тенденциозности (чтоб не сказать вранья), чем того “знания и понимания”, к которому он призывает”²².

До періоду “перебудови” ідеологічний зміст і спрямованість цих творів цілком збігалися зі світоглядом радянського комуніста, яким на той час був В. О. Коротич: у них прославлялися досягнення соціалізму в СРСР та країнах Східної Європи, описувалися “жахи капіталізму” в США та інших країнах Заходу, засуджувалася “буржуазна мораль” тощо. Публіцистична проза В. О. Коротича тих часів мало чим відрізнялася за своїм політичним змістом від творів інших радянських публіцистів. Проте, як тільки В. О. Коротич очолив журнал “Огонёк”, зміст й тональність його висловлювань і творів, а також матеріалів редагованого ним журналу радикально змінилися.

Стаття В. О. Коротича “Стебла безсмертних трав” про життя та творчість американського поета і публіциста Волта Вітмена зберігається у ЦДАМЛМ України у вигляді недатованого чорнового автографу. Власне, це – передмова до ювілейної збірки творів американського митця “Листя трави”²³. Грунтовно перероблений варіант цього тексту увійшов до книги “Віталій Коротич. Людина на повен зріст” (Видавництво “Молодь”, 1972).

Додатковим цінним джерелом до вивчення творчості В. О. Коротича виступають документи з фондів Національної кіностудії художніх фільмів імені Олександра Довженка (ф. 670) та Української студії хронікально-документальних фільмів (“Укркінохроніка”) (ф. 1127), що зберігаються в ЦДАМЛМ України. Ці документальні зібрання містять літературні сценарії В. О. Коротича, серед яких “Людиною він був” (у співавторстві з М. С. Канюкою, 1964)²⁴, “Втеча” (1968)²⁵, “Повернення по сліду” (1968)²⁶, “Україна – вчора, сьогодні, завтра” (у співавторстві з О. П. Косиновим, 1969)²⁷, “Така пізня, така тепла осінь” = “По цей бік ночі” (у співавторстві з І. В. Миколайчуком, 1974)²⁸, “Я – водолаз-2” (у співавторстві з В. І. Хмельницьким, 1974)²⁹. У фонді Національної спілки письменників України (ф. 590) зберігаються стенограми з’їздів і пленумів 1966–1973 рр., під час роботи яких виступав В. О. Коротич³⁰.

До другої групи документів особового фонду В. О. Коротича варто віднести листи М. С. Колянківського [1978]³¹ та В. Сміта (б/д)³² до фондоутворювача. Втім, епістолярій самого В. О. Коротича зберігся лише в інших особових фондах ЦДАМЛМ України. Так, його листи до поета Г. П. Бойка (1968)³³, письменника, драматурга і громадського діяча О. Є. Корнійчука (1971)³⁴, журналіста Б. С. Подолянка (1971, 1973)³⁵, мистецтвознавця Д. О. Горбачова (б/д)³⁶ представлені в особових фондах адресатів. Особливої уваги вартий лист письменника О. М. Підсухи до

Посвідчення В. О. Коротича постійного представника СРСР при ООН. 1960-ті. ЦДАМЛМ України, ф. 599, оп. 1, спр. 19, арк. 66, 67.

В. О. Коротича (1989), який зберігається у фонді кореспондента (ф. 957). У ньому йде мова про публікацію О. М. Підсухою щоденникових записів О. П. Довженка на сторінках журналу “Огонёк”. Автор листа, зокрема, звертається до В. О. Коротича з проханням спростувати у редакційній передмові до своєї публікації неправдиву інформацію про О. П. Довженка³⁷.

До третьої групи віднесені документи службової і громадсько-політичної діяльності В. О. Коротича. У них йдеться про депутатську роботу письменника, участь у міжнародних форумах, конгресах, з’їздах, конференціях, про роботу в Українському республіканському комітеті захисту миру, журналі “Всесвіт” (1967–1993)³⁸.

Посвідчення В. О. Коротича заступника Голови Українського республіканського комітету захисту миру. 1979 р. ЦДАМЛМ України, ф. 599, оп. 1, спр. 18, арк. 1–3.

Четверту групу становлять документи, зібрані В. О. Коротичем для своїх робіт та з тем, що його цікавили. Серед них – виписка з історії хвороби відомого поета-шістдесятника, журналіста В. А. Симоненка (Черкаська обласна лікарня, 1963 р.), рукопис п’єси “Поетична діалогія” за віршами В. О. Коротича, надісланий йому режисером Донецького обласного українського музично-драматичного театру ім. Артема А. В. Бондаренком (1969), матеріали про О. П. Архипенка: афіша

виставки скульптур у Нью-Йорку та стаття П. Кравчука з приводу смерті художника (1976, 1977).

Найбільшу за обсягом групу справ фонду В. О. Коротича становлять фотографії, які висвітлюють головні напрями його громадсько-політичної діяльності. На них бачимо письменника під час виступів, засідань, зустрічей з відомими артистами, політичними діячами, виборцями, прихильниками миру із різних країн світу, на форумах, конференціях, літературно-мистецьких святах тощо (1970–2004). Серед тих, із ким зустрічався і розмовляв В. О. Коротич, чії групові портрети зберігаються у ЦДАМЛМ України, – М. П. Бажан, Г. Е. Бурбуліс, Вольфрам Бурггардт, Р. Г. Віктюк, Д. М. Гнатюк, О. Т. Гончар, М. С. Горбачов, Д. І. Гордон, Анжела І. Девіс, І. Ф. Драч, Є. О. Євтушенко, І. Я. Зієдоніс, В. І. Касіян, А. І. Кацнельсон, А. С. Малишко, Рональд В. Рейган, Н. С. Рибак, М. Л. Ростропович, Ю. К. Смолич, В. М. Собко, Маргарет Г. Тетчер, Іцхак Шамір, В. А. Ющенко та ін. На цих фотознімках зійшлися у єдиному фокусі різні думки, почуття, враження, епізоди, минуле і сучасне. А в їх центрі завжди – сам В. О. Коротич, який мислить, хвилюється, відстоює власну точку зору.

Інформація про кандидата у депутати Верховної Ради УРСР В. О. Коротича. 1985 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 599,
оп. 1, спр. 20.

В. О. Коротич
з американським
президентом
Рональдом
В. Рейганом. [1988?].
ЦДАМЛМ
України, ф. 599, оп. 1,
спр. 30, арк. 8.

В. О. Коротич із прем'єр-міністром Великої Британії Маргарет Г. Тетчер. 1989 р.

ЦДАМЛМ України, ф. 599, оп. 1, спр. 30, арк. 10.

В. О. Коротич і емір Кувейту шейх Джабер аль-Ахмед аль-Джабер ас-Сабах у резиденції останнього за півроку до початку першої війни у Перській затоці. 1990 р.

ЦДАМЛМ України, ф. 599, оп. 1, спр. 30, арк. 11.

В. О. Коротич. 1992 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 599, оп. 1, спр. 27, арк. 7.

В. О. Коротич із театральним режисером Р. Г. Віктюком.
ЦДАМЛМ України, ф. 599, оп. 1, спр. 37, арк. 7.

До цієї ж групи документів долучено художні роботи. Це – начерки портретів В. О. Коротича (папір, олівець, 1976 р.) та недатований дружній шарж на нього у формі аплікації. На жаль, авторство цих робіт архівістами не встановлено. У першому випадку підпис художника – незрозумілий, у другому – взагалі відсутній.

На жаль, в особовому фонді В. О. Коротича відсутній розділ документів про нього, але певна їх кількість представлена в інших архівозбірках ЦДАМЛМ України. Так, у фондах українських літераторів А. І. Кацнельсона (ф. 918)³⁹ та В. П. Іванисенка (ф. 769)⁴⁰ зберігаються рецензії фондоутворювачів на збірку поезій В. О. Коротича “Перевтілення” (1971). Зокрема, у відгуку В. П. Іванисенка сказано:

Портрет В. О. Коротича. Начерк. Варіанти. Пап., олів.
ЦДАМЛМ України, ф. 599, оп. 1, спр. 25, арк. 1–3.

“У ліриці В. Коротич тяжіє до філософського осмислення людських дій і вчинків, прагне віднайти “причини причин”, відхилити завісу над прихованим. Він сильніший в самоаналізі, у відшукуванні тих імпульсів людської діяльності, котрі виникають з найглибшої природи людини або її становища. Справжня стихія В. Коротича – “поезія речей”, розкриття людської душі через олюднення предметного світу”. Стаття українського критика Й. М. Кисельова про збірку поезій В. О. Коротича “Вулиця волошок” (1960-ті) представлена у його особовому фонді (ф. 928). “Читаєш їх (вірші. – С. Д.) – з задоволенням, з приємністю, з вдячністю до автора, – ділиться враженнями Й. М. Кисельов, – <...> чи всі вірші – за своїм змістом і тональністю – відповідають провідним тенденціям збірки? І доводиться відповідати – ні, на жаль, ні! І досі у вашій творчості точиться двобій між роздумливістю і резонерством, між реалістичною простотою і манірністю... Поруч з розумними, зворушливими, цілком прийнятними поезіями, надруковано велеречиві, надумані, туманні вірші, що аж ніяк не западають у серце, не справляють сподіваного враження, а лише викликають неприємний подив”⁴¹. С. О. Голованівський так характеризує рукопис збірки поезій В. О. Коротича “Ластівки” у власній рецензії: “...Слід відзначити і ще одну важливу рису поетичної творчості В. Коротича: його чисто професійну майстерність, яка особливо вирізняється на тлі масового віршописання в стилі “абияк”, на жаль характерному для більшості сучасних українських поетів – навіть уже відомих, а часом і популярних”⁴². Як бачимо, кількість критиків практично дорівнює кількості оцінок і тлумачень літературних творів письменника.

Крім архівних джерел, треба згадати й бібліотечний фонд ЦДАМЛМ України, у якому зберігаються друковані видання творів В. О. Коротича різних років. Це – збірки поезій “Золоті руки” (1961), “Навчи мене, трава” (1969), “Избранное: Стихотворения и поэмы” у

Дружній шарж на
В. О. Коротича. Аплікація.
ЦДАМЛМ України, ф. 599,
оп. 1, спр. 26.

перекладі з української мови (1986); публіцистична повість “Лице ненависті” (1984); вибрані твори у двох томах (1986), а також велика кількість книг В. О. Коротича у перекладах різними мовами світу.

Таким чином, проаналізовані у цьому огляді архівні документи та друковані видання лише частково розкривають етапи життя і творчої діяльності В. О. Коротича, проте є невід’ємною складовою документальних свідчень про видатного українського письменника, журналіста і громадського діяча.

¹ *Коротич В. А.* Избранное: Стихотворения и поэмы: пер. с укр. / В. А. Коротич; Вступ. ст. Б. Олейника. – М.: Худож. лит., 1986. – С. 3.

² *Хикмет Н.* Стихи Виталия Коротича / Назим Хикмет // Литературная газета. – 1961. – 13 июля.

³ Рильський М. Вечірні розмови : нариси, статті / Максим Рильський ; авт. вступ. ст. С. Іванов. – К.: Худ. літ., 1964. – С. 186.

⁴ *Панченко В.* Метаморфози Віталія Коротича // Літакцент. – 2007. – 21 листопада. [Електронний ресурс] / Панченко В. – Режим доступу: <http://litakcent.com/2007/11/21/volodymyr-panchenko-metamorfozy-vitalija-korotycha/>. – Назва з екрана.

⁵ *Коротич В. О.* Від першої особи : вибране / Віталій Коротич ; упоряд., [післям.] Л. В. Череватенко. – К. : Криниця, 2012. – С. 754.

⁶ *Сверстюк Є.* Біла поезія про крилатих людей / Євген Сверстюк // Літературна газета. – 1961. – 22 серпня.

⁷ *Здоровега В. Й.* Віталій Коротич: Літ.-крит. нарис. / В. Й. Здоровега – К.: Рад. письменник, 1986. – С. 43.

⁸ За виданням: Шевченківські лауреати, 1962–2012 : енцикл. довід. / вступ. сл. Б. І. Олійника; авт.-упоряд. М. Г. Лабінський. – Вид. 3-тє., змін. і доп. – К.: Криниця, 2012. – С. 333–334.

⁹ Там само.

¹⁰ Там само.

¹¹ *Галух А.* Виталий Коротич: “Я и вправду не ощущаю того, что зовется грузом лет” / А. Галух // Факты. – 2011. – 26 мая.

¹² За виданням: Шевченківські лауреати, 1962–2012 : енцикл. довід. / вступ. сл. Б. І. Олійника; авт.-упоряд. М. Г. Лабінський. – Вид. 3-тє., змін. і доп. – К.: Криниця, 2012. – С. 333–334.

¹³ Там само.

¹⁴ *Коротич В. О.* Від першої особи... – С. 4.

¹⁵ *Галух А.* Виталий Коротич: “Я и вправду не ощущаю того, что зовется грузом лет” / А. Галух // Факты. – 2011. – 26 мая.

¹⁶ *Коротич В.* Уходящая натура, или Двадцать лет спустя / Виталий Коротич // Бульвар. – 2011. – № 3(299).

¹⁷ *Коротич В. О.* Від першої особи... – С. 773, 774.

¹⁸ Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України (далі – ЦДАМЛМ України), ф. 599, оп. 1, спр. 10.

¹⁹ Там само, спр. 11.

²⁰ Там само, ф. 911, оп. 1, спр. 576.

²¹ *Коротич Віталій Олексійович.* Вибрані твори : У 2-х томах. Т. 1. Поезії / В. О. Коротич ; Передм. І. О. Дзевєріна. – К. : Дніпро, 1986. – С. 14, 15.

²² ЦДАМЛМ України, ф. 1185, оп. 1, спр. 18, арк. 13.

²³ Там само, ф. 599, оп. 1, спр. 13.

²⁴ Там само, ф. 670, оп. 2, спр. 2196, 2197.

²⁵ Там само, спр. 2509, 2510.

²⁶ Там само, спр. 2541.

²⁷ Там само, ф. 1127, оп. 1, спр. 380.

²⁸ Там само, спр. 623.

²⁹ Там само, спр. 652.

³⁰ Там само, ф. 590, оп. 1, спр. 630, 775, 834, 901.

³¹ Там само, ф. 599, оп. 1, спр. 14.

³² Там само, спр. 15.

³³ Там само, ф. 771, оп. 1, спр. 139а.

³⁴ Там само, ф. 435, оп. 1, спр. 984.

³⁵ Там само, ф. 1350, оп. 1, спр. 35.

³⁶ Там само, ф. 1174, оп. 1, спр. 48.

³⁷ Там само, ф. 957, оп. 1, спр. 74.

³⁸ Там само, ф. 599, оп. 1, спр. 16–20.

³⁹ Там само, ф. 918, оп. 2, спр. 12, арк. 63–69.

⁴⁰ Там само, ф. 769, оп. 1, спр. 19, арк. 62.

⁴¹ Там само.

⁴² Там само, ф. 404, оп. 3, спр. 110, арк. 2.

There is given the review of personal fond of Ukrainian writer, publicist, screenwriter, interpreter Vitaliy Korotych that is stored in the Central State Archives Museum of Literature and Arts of Ukraine; the facts of his artistic biography are described on the basis of the CSAMLA sources.

Keywords: Vitaliy Korotych; the personal fond; artistic papers; document to the biography; history of literature; publicistics.